RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Warszawa, 4 maja 2004 r.

Pan Mirosław Sawicki
Minister Edukacji Narodowej
i Sportu

Szanowny Panie Ministrze,

Uprzejmie przekazuję Informację Rzecznika Praw Obywatelskich na temat stanu przestrzegania praw wychowanków specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych dla dzieci niepełnosprawnych.

Dotychczasowa koncepcja funkcjonowania sosw nie sprawdziła się. W moim przekonaniu istnieje pilna potrzeba podjęcia strategicznych decyzji. Koszt utrzymania ponad 400 placówek dla ok. 26 tyś. dzieci jest olbrzymi, a niewiele z nich zapewnia, poza edukacją, specjalistyczną rehabilitację i rewalidację, gdyż na to środków już nie starcza. Znaczna część dzieci obecnie przebywających w sosw powinna znaleźć miejsce w szkołach ogólnodostępnych czy nawet specjalnych, ale w swoim środowisku. Niepełnosprawność nie może być powodem ograniczenia prawa dziecka do wychowania w rodzinie. Jedynie konieczność zapewnienia wysoko-specjalistycznej pomocy może być uzasadnieniem dla umieszczenia dziecka w ośrodku. Należałoby zatem dążyć do znacznego ograniczenia liczby ośrodków na rzecz stworzenia specjalistycznych centrów rehabilitacji i rewalidacji świadczących rzeczywiście profesjonalną pomoc dla dzieci takiej pomocy wymagających.

Deklaracja Madrycka i szereg innych europejskich standardów jednoznacznie wskazują, iż osoby niepełnosprawne mają być kształcone i usprawniane tak, aby mogły maksymalnie samodzielnie lub przy wsparciu środowiska rodzinnego, lokalnego funkcjonować w społeczeństwie. Nasz system realizuje te standardy w niewielkim stopniu.

Na podstawie art. 16 ust 1 ustawy o R.P.O. z dnia 15 lipca 1987 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę Pana Ministra o wnikliwe zapoznanie się z przesłanym obszernym materiałem oraz o stanowisko wobec poruszonych problemów, a przede wszystkim w kwestii koncepcji funkcjonowania sosw.

Z wyrazami szacunku

/-/